

EEN INITIATIEF VAN
STAD GENT - DIENST KUNSTEN
EN HET POËZIECENTRUM

gent
kinde
poëzie
WERKBUNDEL
route

Riet Wille

is logopediste en werkt met kinderen met kinderen met lees- en schrijfmoeilijkheden. Ze schreef een vijftiental poëziebundels voor kinderen waarbij ze speelt met taal en beeld. Verschillende van haar dichtbundels richten zich tot beginnende lezers. Het werk van Riet Wille is opgenomen in diverse verzamelbundels. Riet werd bekroond met een *Boekenleeuw*, een *Boekenwelp* en een *Vlag en Wimpel*.

Carll Cneut

studeerde Grafische vormgeving in Gent. Hij doceert Illustratie aan de KASK en werkte al voor vele buitenlandse uitgeverijen. Sinds 1996 heeft Carll vijftien prentenboeken en vier dichtbundels geïllustreerd, naast bijdrages in een aantal andere boeken. Vertalingen van zijn boeken verschenen in o.a. Frankrijk, Duitsland, Spanje, Denemarken, Portugal, Italië, Hongarije, Mexico, Brazilië, Japan, Korea, Australië en de Verenigde Staten. Zijn boeken werden al meer dan 90 keer vertaald.

Carll werd bekroond met de *Boekenpauw* (2x), de *Bologna Ragazzi Award Special Mention*, de *Boekenpluim* (2x), de *Prix Octogone*, de *Bratislava Gouden plaque* (2x), de *Wouterje Pieterse Prijs* en de *Gouden Uil Jeugdliteratuur*, en zijn werk werd geselecteerd voor de *Original Art* tentoonstelling in New York (2x).

Kinderpoëzieroute Gent
is een uitgave van

Dienst Kunsten
Veldstraat 82
9000 Gent
dienst.kunsten@gent.be
www.gent.be/cultuur
T 09 269 84 80
F 09 269 84 99

voorwoord

Sinds enige jaren heeft Gent een 'Poëzieroute': gedichten van diverse Nederlandstalige auteurs zijn in het stadsbeeld aangebracht. Deze in een brochure bewegwijzerde route brengt de wandelaar dichter bij literatuur en langs verrassende poëtische hoekjes in de binnenstad.

De gedichten richten zich op een publiek van jongeren en volwassenen.

Om Gent ook door kinderen op poëtische wijze te laten ontdekken werd deze "virtuele" poëzieroute uitgewerkt.

Dichter Riet Wille koos tien locaties en evenveel gedichten. In tegenstelling tot de 'grote' Poëzieroute worden er geen teksten in de publieke ruimte aangebracht maar wordt vertrokken van een werkboekje voor de kinderen. In sprekende kindertekeningen worden deze intrigerende plekken telkens verbonden met een gedicht van een eigentijdse dichter. Het zesde leerjaar van het Instituut van Gent probeerde deze Kinderpoëzieroute alvast uit en maakte onder begeleiding van illustrator Carll Cneut de illustraties voor dit werkboekje.

Om kinderen actief te betrekken bij deze poëzieroute en het plezier in taal te prikkelen, is bijna elke halte verweven met een spel creatief schrijven. Er is ook gekozen voor een rustige route waar nagenoeg geen auto's rijden en waar de kinderen wat ruimte hebben om zich veilig te bewegen. De kinderen, en hun begeleiders (ouders, leerkracht of gids) kunnen ervoor opteren ergens langer of korter te verblijven of een opdracht thuis of in de klas verder af te werken.

De Kinderpoëzieroute is een samenwerking van de Dienst Kunsten en het Poëziecentrum en kadert in WOCC (Werken aan Onderwijs, Cultuur en Kunst – een structureel samenwerkingsverband van het departement Onderwijs en Opvoeding en het departement Cultuur van de Stad Gent).

wegwijzer!

Met onze rug naar het Poëziecentrum, stappen we het plein over. Aan de overkant sla je een smal straatje in: de Meersenijsstraat. Aan het einde van dit korte straatje steek je een oude houten brug over. Nu zie je vast wel al de 1e halte: **Snoepwinkel Temmerman** ①. Ga tot bij het uitstalraam voor opdracht 1.

Op naar halte 2! Met de rug naar de snoepwinkel gaan we linksaf verder. Aan de hoek slaan we linksaf: dit is de Rodekoningstraat. Nu zijn we in het Patershol. Misschien heb je hier wel al eens van gehoord. (Paters zul je normaalgezien niet meer tegenkomen.) Nu slaan we de 2e straat linksaf: Plotersgracht is dit. Een beetje verder slaan we de eerste straat rechtsaf: Vrouwebroersstraat. Stop! We zijn aangekomen aan halte 2: restaurant de **Blauwe Zalm** ②.

Nu gaan we naar de Lievekaai. Houd het restaurant aan je rechterkant en stap tot het einde van de straat (nog steeds de Vrouwebroersstraat). Op het einde sla je linksaf in de Langesteestraat. Aan het kruispunt steek je de Geldmunt over, nu zijn we in de Lievestraat. (Zouden hier alleen maar lieve mensen wonen?) Steek nu de Lievebrug over (hieronder stroomt de Lieve!) Beneden het brugje houd je halt op de **Lievekaai** aan de paal met de vele wegwijzers: dit is de 3e halte ③. (Weetje: de Lievekaai heeft ook nog een andere naam: het Kinderrechtenplein. Misschien zie je wel het bordje.)

Met de rug naar het water gaan we verder naar rechts. Op het einde sla je linksaf. Nu zijn we in het Zilverhof. Een beetje verder (aan huis nummer 34) vinden we een wegje dat ons brengt naar het tuintje van het **buurthuis**. We zijn aangekomen aan de 4e halte ④. (Kijk zeker ook eens naar de mooie brug!)

Ga nu terug naar het Zilverhof. We gaan een beetje verder tot aan de Pluimstraat (niet inslaan). Daar zit een oud vrouwtje te breien. Zie je haar? **Het Breistertje** is de 5e halte ⑤.

Heb je ooit al eens een appartement voor vogeltjes gezien? Dit is geen verzinsel! We gaan er nu naartoe! Laat het Breistertje aan je linkerkant. Sla wat verder rechtsaf. Dit is het Prinsenhof. Aan de overkant van de straat kan je de blauwe **nestkastjes** zien. Wie ziet ze eerst? Dit is de 6e halte ⑥.

Houd de nestkastjes aan je linkerkant en loop verder de Donkere Poort door. We zijn nu in een klein parkje. Ga tot het standbeeld. **De Stropdrager** is de 7e halte ⑦.

We keren terug via de Donkere Poort en het Prinsenhof. Deze straat komt uit in het Gewad. Loop deze tot het einde. Daar komen we aan een drukkerie weg. Steek deze voorzichtig over. Opgepast, er rijden hier ook trams! Eenmaal over komen we terecht in de Jan Breydelstraat. Aan de rechterkant zie je een winkel met heel veel oude spullen en sнуistere-rijen: **'Fallen Angels Gallery'**. (Weet je wat dit betekent?) Deze etalage is de 8e halte ⑧.

We houden de winkel aan onze rechterkant en stappen de Jan Breydelstraat uit. Nu slaan we linksaf en steken de brug over. Sla daarna onmiddellijk rechtsaf. We zijn nu op de Graslei. (In de zomer is dit één van de drukste plekken van Gent!) We houden halt aan de **bootjes** die vlakbij de brug liggen. Dit is de 9e en voorlaatste halte ⑨.

Laat de Graslei achter je (het water links van je) en stap naar de Groentenmarkt. Steek het plein schuin over (pas op voor de trams!), zo kom je terecht in de Lange Munt. Dit is een verkeersvrije winkelstraat. Op het einde van deze straat slaan we rechtsaf. Herken je deze plek? Inderdaad, de **Vrijdagmarkt**, het vertrekpunt van onze wandeling! We houden wat verder aan de rechterkant halt. Zie je de naaiwinkel? Dit is de 10e en laatste halte ⑩!

Jullie zijn aan het einde van de wandeling. Hopelijk vonden jullie het leuk én interessant!
Als jullie nog wat tijd hebben, kan je altijd nog eens binnenwippen in het Poëziecentrum.
Je vindt er boeken met poëzie maar ook andere spulletjes (met poëzie op) voor jong én oud.

halte nr. 1

snoepwinkel

TEMMERMAN

Heel gewoon

**Van lollies likken krijg je lol.
Van bitterkoekjes bijten kijk je bitter.
Van zoethout zuigen blijf je zoet.
Van toffees eten word je tof.
En van sjieken word je sjiek.
Ik blijf een heel gewoon kind.
Ik mag niet snoepen.**

(uit: *Zuurtjes en zoetjes*, Riet Wille, Lannoo, Tielt, 1984)

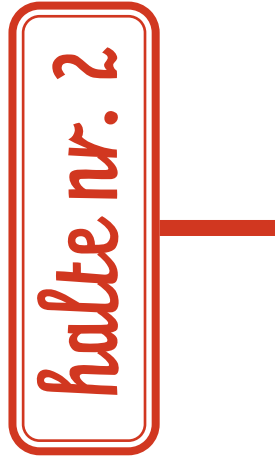
OPDRACHT

Bekijk de heerlijke snoepjes in het uitstalraam. Laat nu je fantasie werken en teken je zelfbedachte snoepjes en verzin er ook bij waar ze goed voor zijn, zoals bijvoorbeeld *van drop word je top*.

van _____ word je _____
van _____ word je _____
van _____ word je _____
van _____ word je _____
van _____ word je _____

restaurant DE
BLAUWE
ZALM

Goudvinken

Een heel klein omeletje
kun je bakken van de eitjes
van de goudvink, maar als
je het niet doet, komen er
na twee weken broeden vijf vogeltjes
uit de struiken en na nog eens
veertien dagen, vliegen ze uit
compleet met pootjes, ogen, snavels.

Ze wegen minder dan een gouden lepel
maar ze kunnen adem halen
voedsel zoeken, heel mooi vliegen
en later een nest bouwen
van fijne takjes en mossen
doorweven met donkere wortels.

(uit: *Haringen in de sneeuw*, Remco Ekkers, Leopold,
Amsterdam, 1984)

OPDRACHT

Wat vind je van de naam van het restaurant 'De blauwe zalm'? Ook met woorden kan je eten nog lekkerder maken. 'Vis met prei' kan je ook verwoorden als 'Verse vis op een dekentje van prei'. Hieronder kan je je eigen menu ontwerpen en er lekkere woorden en gerechten bij verzinnen.

halte nr. 3

treurwilgen op de Lievekaai
EN WEGWIJZER

Onder de bomen

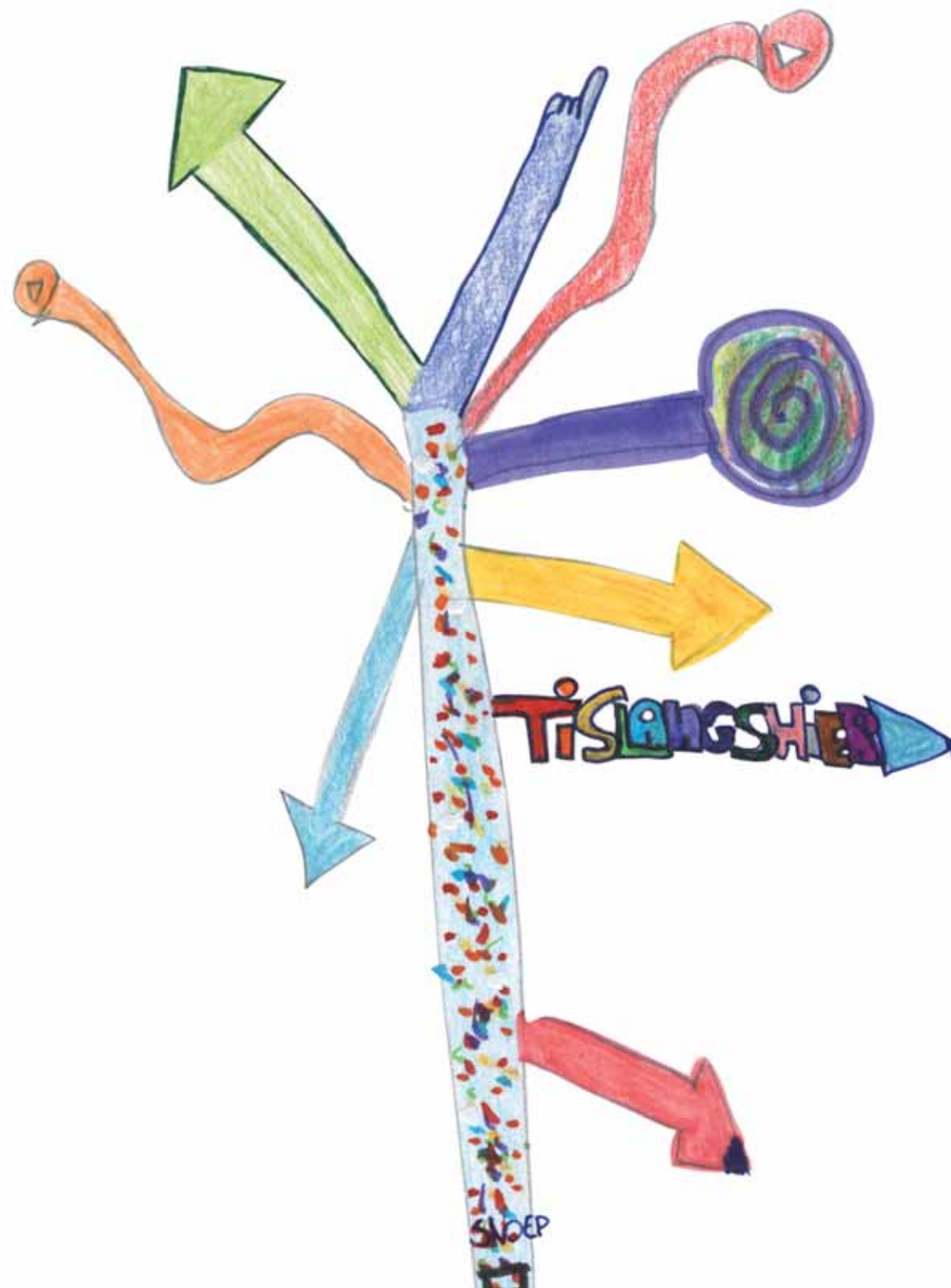
**Vrienden zijn het, bomen
die gesprekken met je voeren
je gedachten laten gaan
als hun bladeren
het licht laten schommelen.**

**Het zijn je vrienden, bomen.
Hun schaduw leggen ze
als een arm om je heen
als je alleen wilt zijn
en niet alleen wilt zijn.**

(uit: *Een ander pad*, Fetze Pijlman, Holland,
Haarlem, 1986)

OPDRACHT

De bomen naast het water heten treurwilgen, een mooie naam voor deze droevige bomen. De kaai kreeg de naam van Kinderrechtenplein. Op dit plein staat ook een wegwijzer met veel armen. Als jij de baas was, wat zou jij dan op de wegwijzers noteren? Alles mag! Maak hieronder je eigen wegwijzer of vul die hiernaast in.

tuintje

We tutten ons tuintje op
en kammen het gras,
make-uppen de randjes
langs het terras:
overal plantjes met lippenstiftkleuren,
overal bloemen met bloemetjesgeuren.
Daarna het heggenhaar
weg met de heggenchaar –
zo wordt ons tuintje een prachtig gezicht
dat plat naar de zomer
te glimlachen ligt.

(uit: *Superguppie*, Edward van de Vendel, Querido,
Amsterdam, 2003)

halte nr. 4

tuin buurthuis
EN BRUG

OPDRACHT

Kan jij zelf nieuwe kleuren verzinnen?
Wat dacht je van boterbloemgeel of nachtzwart?
Hieronder is plaats voor al je mooiste
kleurennamen en natuurlijk de kleuren zelf.

Steekjes

Met haar breiwerk in de hand
zit ze op een vensterbank.
Nooit kijkt ze eens iemand aan
want het werk moet verder gaan.

Pas als de stad zijn ogen sluit
rust ze in het donker uit
en maakt dan een praatje
met de vogels uit haar straatje.

Maar het mooiste komt om twaalf uur
dan fluit een vogelkoor
voor het breistertje
zijn mooiste Pluimstraat partituur.

(Riet Wille – ongepubliceerd)

OPDRACHT

Doe je ogen dicht en luister naar de geluiden in de buurt. Boots die geluiden na in letters en noteer ze in de tekstballonnen.

halte nr. 6

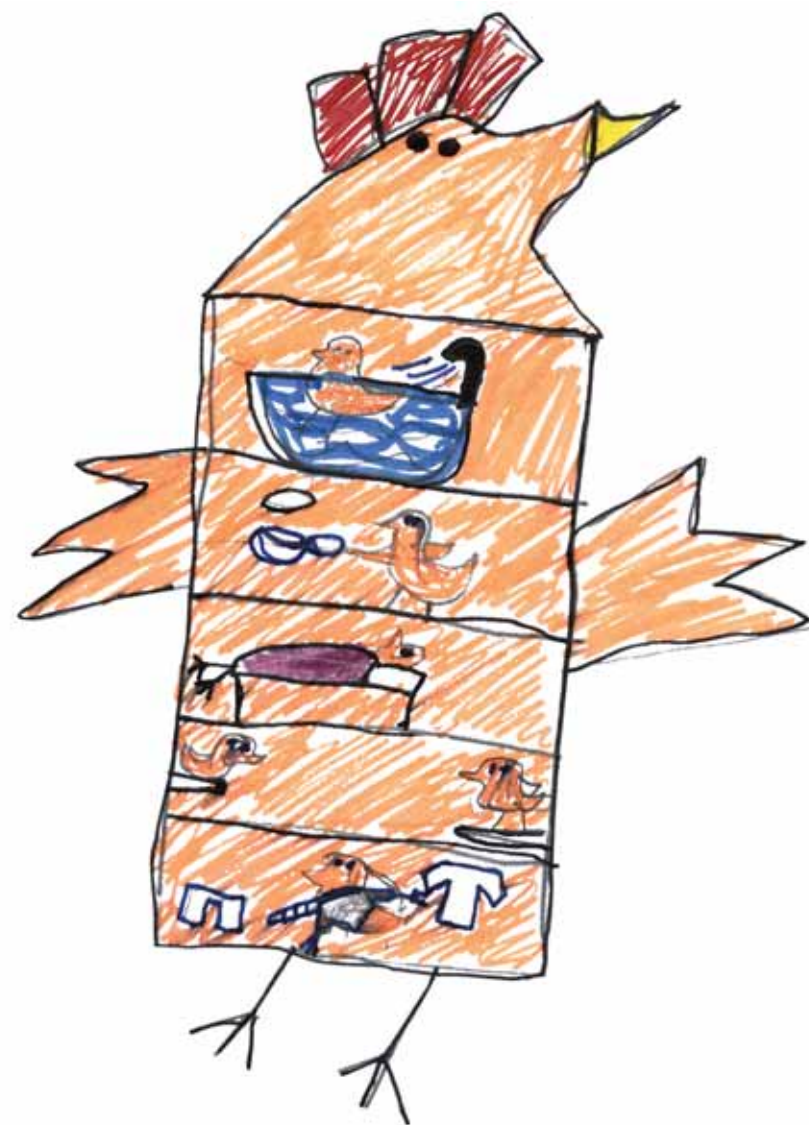
NESTKASTJES

Vogelflats

**Wij zijn
hangende huisjes
met een ronde deur
en een houten geur.**

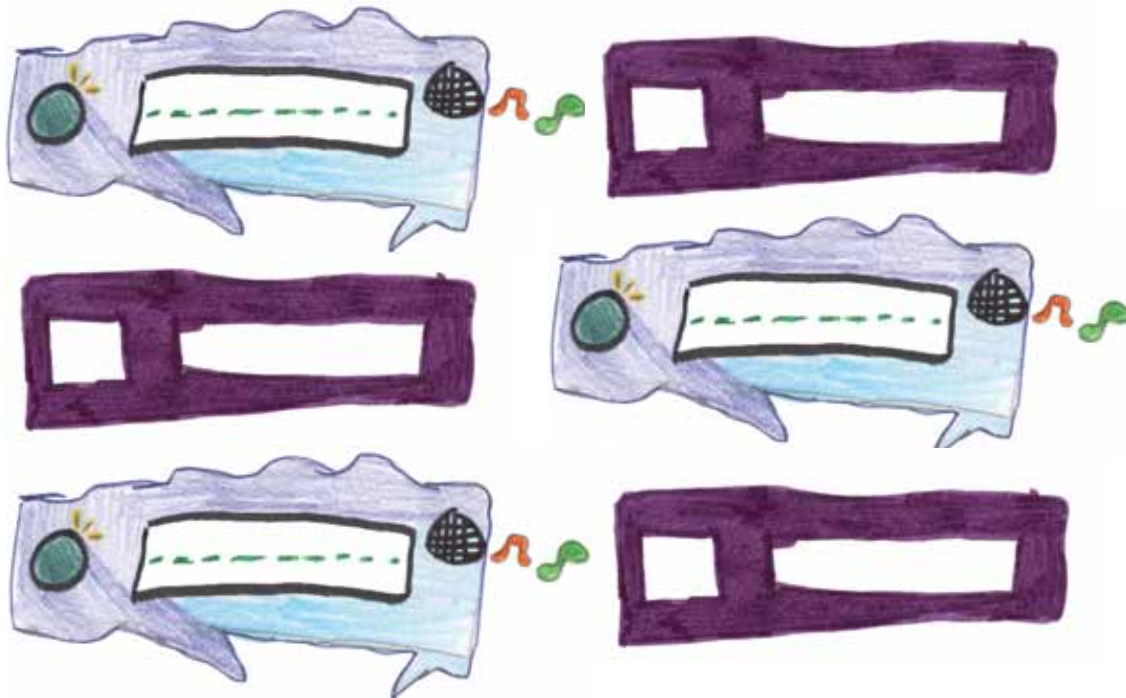
**Wij zijn
altijd vrij
maar in de maand mei
eisen wij
een vogeltjeskleur.**

(Riet Wille – ongepubliceerd)

OPDRACHT

Alle nestkastjes worden bewoond door vogels met een eigen persoonlijkheid. Bedenk voor elke vogel een bijvoeglijk naamwoord met dezelfde letter als de vogel, bijvoorbeeld een lieve lijster, een mollige mus... Verzin er zelf nog 6 bij en schrijf ze op de deurbellen.

Stroppendrager

‘Dag,’ zeg ik tegen de meneer.
 ‘Wat doe jij in dit koude weer?
 Heb je geen das voor rond je nek?
 Dat eindje touw, dat staat zo gek!

Ik wil je mijn jas wel lenen
 en een broek voor aan je benen.
 Of nee, toch liever niet misschien
 want dan kan ik “het” niet meer zien.’

(Riet Wille – ongepubliceerd)

OPDRACHT

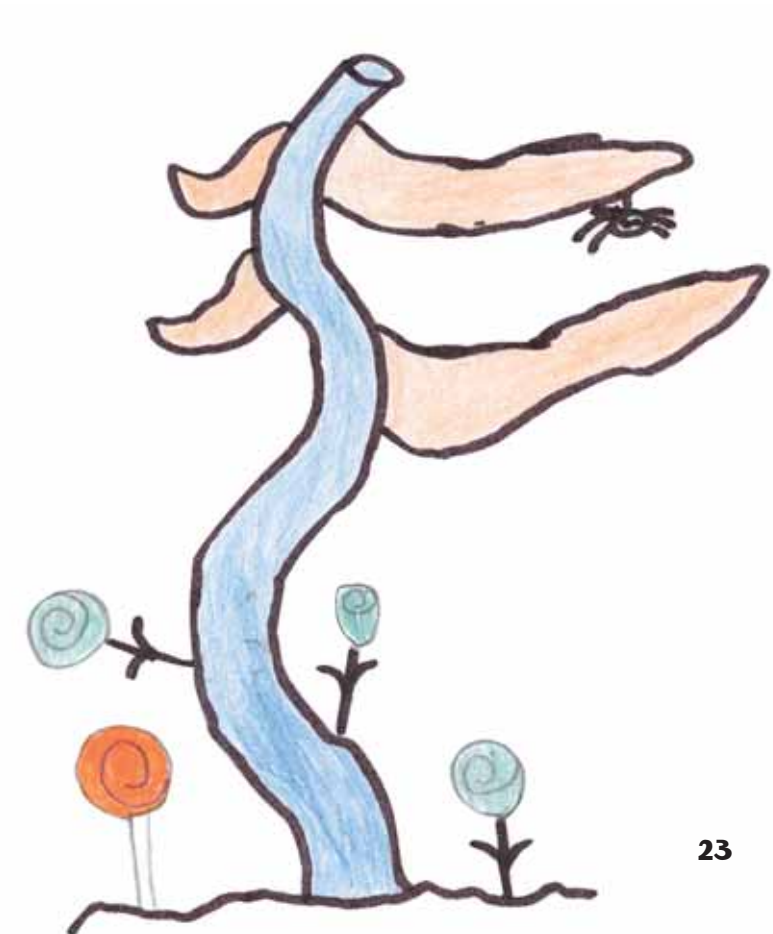
Raadsels zijn wat geheimzinnig maar wel spannend om op te lossen. Hieronder volgen een paar van die raadsels. Kan jij ook een paar raadsels bedenken? Laat je maar gaan en noteer ze hiernaast.

Wie slijmt er
langzaam heen
en terug
met een huisje
op haar rug?

Je hoort hem wel
maar ziet hem niet.
En als het waait
neuriet hij samen
met de bladeren
een ruisend lied.

Je loopt over haar rug
en over water
en even later
neem je ze terug.

(uit: *Kastje, wat past je?*, De Eenhoorn, 2004)

Er woonde op de aarde
een vrouw van honderd jaar
die veel te veel bewaarde
ik weet alleen niet waar.

Wat iemand had vergeten,
wat iemand niet meer zag,
wat bijna was versleten,
wat in een laatje lag.

Wat in antieke kasten
en diepe putten bleef,
wat nergens meer in paste,
wat schonkig was en scheef.

En niet als in de dromen
en elke dag te moe,
ze heeft het meegenomen,
ik weet niet waar naartoe.

(uit: *Ozo Heppie*, Joke van Leeuwen, Querido, Amsterdam, 2000)

OPDRACHT

Gedichten hoeven niet altijd te rijmen maar het is wel leuk om te spelen met rijmen. Probeer in de etalage 2 spulletjes te zoeken die op elkaar rijmen en schrijf ze hieronder.

Varen

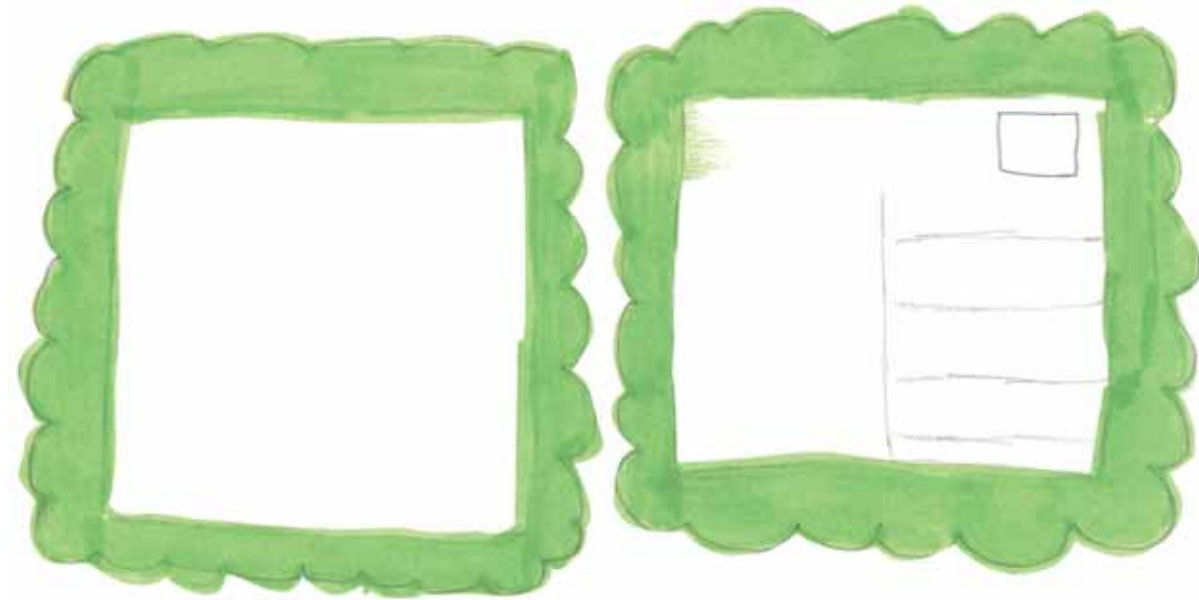
Languit in een bootje liggen
met je armen door het water
van een slootje
en de zon is warm.

Langzaam gaan je ogen dicht,
weet je niet meer
dat je in een bootje ligt.

Droom je daar zo dicht bij huis
van een eindeloze zee
vol geheime avonturen.

En dan drijf je in je bootje
uren met je dromen mee.

(uit: *Speeltuin*, Nannie Kuiper,
Leopold, Amsterdam, 1984)

OPDRACHT

Waar zou jij nu het allerliefste willen zijn? Teken dat op
de prentbriefkaart. Naar wie wil jij jouw kaart sturen?
Je mag ook zelf iets fantaseren.

halte nr. 10

VRIJDAGMARKT

Thuis

Als het naar soepvlees ruikt,
dan is het goed.
En naar stookolie.
Dan is het mijn straat.
Daar staat mijn huis.

Een deur staat aan.
Maar het zijn de verkeerde gordijnen.

Sneller moet ik lopen,
verder moet ik gaan.
Als iemand
'Stil maar, jongen,' zegt.
Dan ben ik thuis.

(uit: *Het ijzelt in juni*, André Sollie, Querido,
Amsterdam/Antwerpen, 1997)

OPDRACHT

Je kan vast wel raden welke dag het hier markt is. Rond het plein zijn veel winkels waar overdag mensen binnen en buiten lopen. Maar 's nachts zijn daar geen mensen, alleen maar spullen. Dus als het donker is zijn die spullen de baas. Hier staan een aantal winkels en jij mag verzinnen wie daar 's nachts heer en meester is.

Poëziecentrum: huis van de knappe woorden

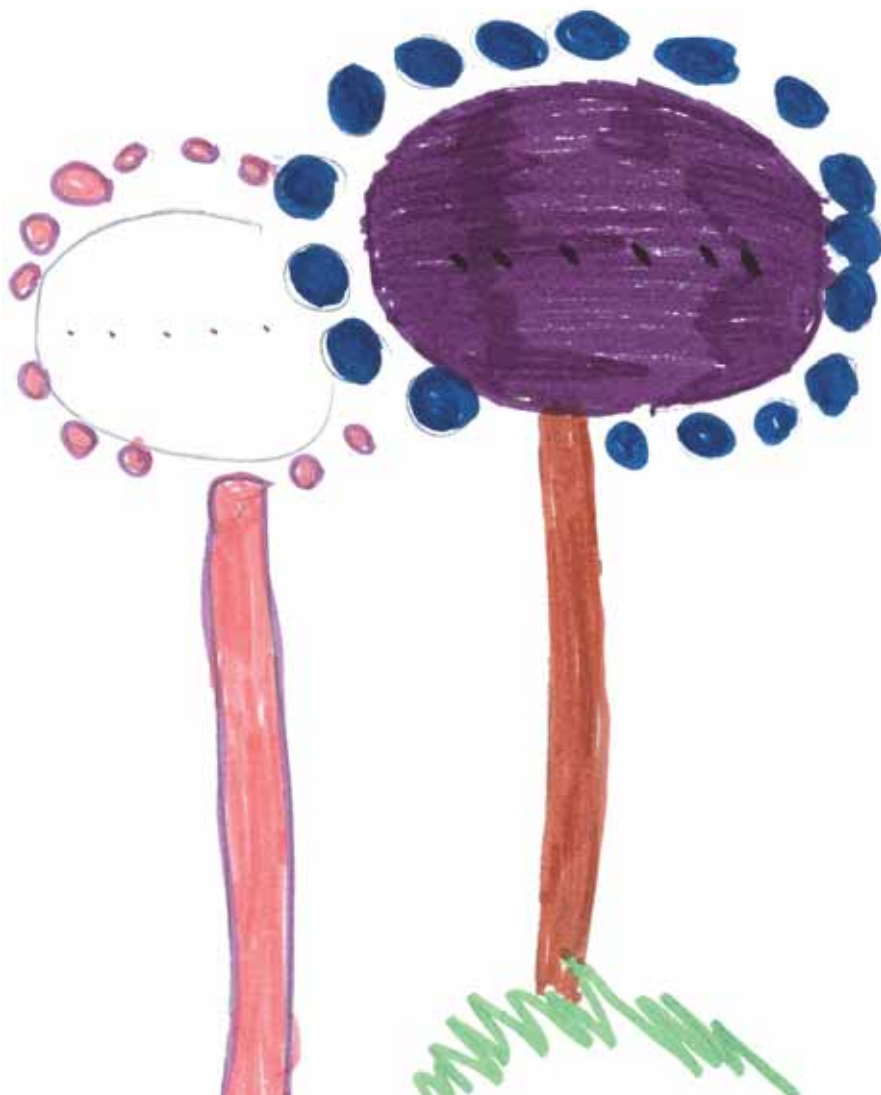
Apotheek: huis van de _____

De Gouden Pluim: huis van de _____

Sun Wah: huis van de _____

Singer: huis van de _____

Stoffen Artevelde: huis van de _____

Op zoek naar leuke poëziebundels voor kinderen?

Kom maar dichters

verzameld door Jan van Coillie, *Altiora, Averbode/Apeldoorn, 1990*

Als je goed om je heen kijkt zie je dat alles gekleurd is

verzameld door Tine van Buurl en Bianca Stigter, *Querido, Amsterdam, 1991*

De dichter is een tovenaars

verzameld door Jan van Coillie, *Altiora, Averbode, 2000*

Ozo heppie

Joke van Leeuwen, *Querido, Amsterdam/Antwerpen, 2000*

Superguppie

Edward van de Vendel, *Querido, Amsterdam, 2003*

Kastje, wat past je?

Riet Wille, *De Eenhoorn, Wielsbeke, 2004*

Al mijn later is met jou

verzameld door Edward van de Vendel en Edmund Jacoby, *Querido, Amsterdam/Antwerpen, 2005*

Wie dit leest, wordt een beest

Riet Wille, *De Eenhoorn, Wielsbeke, 2006*

Waarom mijn handen geen schoenen willen

Riet Wille, *Lannoo, Tielt, 2007*

Altijd heb ik wat te vieren

André Sollie, *Querido, Amsterdam, 2008*

Voel je wat ik voel?

verzameld door Jan Van Coillie, *Davidfonds/Infodok, Leuven, 2009*

Fluit zoals je bent

verzameld door Edward van de Vendel, *Querido/De Eenhoorn, Amsterdam/Wielsbeke, 2009*

Al deze boeken en nog veel meer vind je in de bibliotheek in je buurt of bij het Poëziecentrum.

colofon

Dienst Kunsten

Dienstchef: Anne-Mie Hautekeete

Coördinatie: Annie Lens

Contactpersoon externe communicatie: Martine Tiberghin

Poëziecentrum

Directeur: Willy Tiberghien

Coördinatie: Sieglinde Vanhaezebrouck

Concept: Riet Wille

Gedichten: Remco Ekkers, Nannie Kuiper, Joke van Leeuwen, Fetze Pijlman, Edward van de Vendel, André Sollie en Riet Wille.

Tekeningen: leerlingen van het zesde leerjaar van het Instituut van Gent (*) onder begeleiding van Carll Cneut

Vormgeving: quod. voor de vorm.

Oplage: 4000 ex.

Druk: Stevens Creative Printing

Papier: Munken Polar

Verantwoordelijke uitgever: Lieven Decaluwe

Schepen van Cultuur, Toerisme en Feesten, Botermarkt 1, 9000 Gent

Publicatiedatum: december 2009

D/2009/0341/72

Met dank aan de dichters voor de medewerking

en aan de leerlingen van het zesde leerjaar van het Instituut van Gent voor de tekeningen:

Kübra Barlas, Max Braeckman, Maud Dauwe, Maxime Duplus, Beni Diasolua, Geneviève Everaert, Kevin Isebart, Clément Ishimwe, Féline Janssens, Zübeyde Kahya, Melvine Kisuesue, Emiliya Lachyni, Arbi Lamkhanov, Sindri Omarsson, Silke Peleman, Arthur Soenen, Patrick Szczerbac, Asia Talbi, Zehra Tapmaz, Hatice Tufan, Maïté Van de Calseyde, Van De Veire Michael, Cloë Varro, Jerom Wullaert, juf Isabelle Lesaffre en directeur Alain De Vlaeminck.

(*) Het Instituut van Gent is een vrije niet-confessionele school. Deze school maakt deel uit van de niet-netgebonden scholen en ligt in het centrum van de stad. De school heeft een basisafdeling en een secundair afdeling.

Halfweg jaren '70 richtte Willy Tiberghien de Poëziekrant op, een tweemaandelijks tijdschrift met en over poëzie. In 1980 groeide dit idealistisch initiatief uit tot een heus centrum voor poëzie. Vandaag is dit centrum een dynamisch, onafhankelijk en pluralistisch platform dat op tal van manieren poëzie promoot. Focus: Nederlandse poëzie of anderstalige poëzie in Nederlandse vertaling. Rode draad: poëzie dichterbij de mensen brengen. Dit gebeurt niet alleen via Poëziekrant maar ook via het documentatie- en informatiecentrum, de poëzie-shop, de eigen uitgeverij, de poëzieroute in Gent, poëziemanifestaties en een educatieve werking met een aanbod voor jongeren en volwassenen. Epicentrum van dit alles is het Toreken op de Vrijdagmarkt in Gent. Een prachtig middeleeuws gebouw met een unieke collectie.

Poëziecentrum vzw

Het Toreken, Vrijdagmarkt 36 B-9000 Gent

0032 (0)9 225 22 25 www.poeziecentrum.be

Open van ma. tot zat. 10u-12u en 13u-18u. (Shop doorlopend open.)

Dienst Kunsten zet kunstenaarschap in voor de culturele ontwikkeling van de stad. Daartoe worden artistieke, sociaal-artistieke en kunsteducatieve projecten opgezet die duurzame veranderingen op gang brengen, vooral daar waar culturele participatie niet vanzelfsprekend is.

De Kinderpoëzieroute is een mooi voorbeeld waarbij meerdere doelstellingen van de Dienst Kunsten aanbod komen:

> Kunstenaars via kwalitatief sterk werk en artistieke processen een belangrijke bijdrage laten leveren aan gemeenschapsvorming, zeker als die gemeenschap zo complex en multicultureel is als vandaag in Gent.

> Bewoners, en met prioriteit kwetsbare kinderen, betrekken. Uitgangspunt is het recht van elk kind op creatieve expressie. Dit doet Dienst Kunsten door plekken te initiëren waar kinderen zich, gestimuleerd en begeleid door kunstenaars, creatief kunnen uitdrukken en ontplooiën in beelden, taal, muziek, ...

> Door het integreren van kunst, de artistieke kwaliteit van de publieke ruimte versterken en bewoners dichterbij de stad betrekken. Daarbij wordt erover gewaakt dat kunst niet zomaar in de publieke ruimte wordt ingeplant maar vertrekt van de context van de plek, artistieke kwaliteit heeft, stedenbouwkundig relevant is en dat bewoners maximaal participeren.

Met de Kinderpoëzieroute wordt dit traject door de binnenstad voor kinderen een artistieke en creatieve plek bij uitstek. ...

gent
kinder
poëzie
WERKBUNDEL
route